

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Tomáše Foltase a soudců Lenky Krupíčkové a Faisala Husseiniho v právní věci žalobců: a) E. B. H., b) T. B., oba zastoupeni Mgr. Štěpánem Ciprýnem, LL.M., advokátem se sídlem Rumunská 1720/12, Praha 2, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**, se sídlem Mariánské náměstí 2/2, Praha 1, **za účasti** osoby zúčastněné na řízení: R. N., zastoupen Mgr. Zuzanou Kratěnovou, advokátkou se sídlem Bělehradská 572/63, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobců a) a b) proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 3. 9. 2024, č. j. 11 A 49/2023-92,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Osoba zúčastněná na řízení **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 15. 2. 2023, č. j. MHMP 346316/2023, sp. zn. S-MHMP 645517/2022/STR (dále též „rozhodnutí žalovaného“), žalovaný ve výroku A. částečně změnil a ve zbytku potvrdil rozhodnutí Úřadu městské části Praha 22, odboru výstavby, ze dne 1. 2. 2022, č. j. P22 1271/2022 OV 09, sp. zn. MC22 1703/2015 OV 09 (dále též „rozhodnutí o odstranění stavby“). Tímto rozhodnutím bylo žalobcům nařízeno odstranění stavby oplocení u rodinného domu č. p. X, na pozemku parc. č. XA (s přesahem na pozemek parc. č. XB), vše v k. ú. P. (dále též „oplocení“ či „stavba“).

II.

[2] Žalobci napadli uvedené rozhodnutí žalovaného žalobou, kterou Městský soud v Praze (dále též „městský soud“) shora označeným rozsudkem zamítl. Soud předně uvedl, že pro řízení o odstranění stavby není stěžejní otázka přesahu oplocení na vedlejší pozemek parc. č. XB, jak se mylně domnívají žalobci. Touto otázkou se zabývaly správní orgány v řízení o dodatečném povolení stavby. Řízení o odstranění stavby a řízení o jejím dodatečném povolení jsou přitom dvě samostatná řízení s rozdílným účelem a předmětem. V řízení o odstranění stavby lze namítat pouze nesplnění podmínek dle § 129 odst. 1 písm. b) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v rozhodném znění (dále též „stavební zákon“). Městský soud dále akcentoval, že žalobcům bylo odstranění stavby nařízeno z důvodu absence územního souhlasu. Dovodil, že stavba žalobců vyžadovala územní souhlas, neboť se nejedná o žádnou z výjimek dle § 79 odst. 2 stavebního zákona. Tím však žalobci nedisponovali, a postavili tak oplocení bez potřebného povolení. Soud neshledal důvodnými ani námitky dovozujiící nezákonnost podmínky č. 3 a 6, které byly žalobcům v nařízení o odstranění stavby uloženy. Důvodnými soud neshledal ani další námitky, a žalobu proto jako nedůvodnou zamítl. Rozsudek městského soudu (stejně jako všechna dále citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu) je dostupný na www.nssoud.cz a soud na něj na tomto místě pro stručnost odkazuje.

III.

[3] Proti rozsudku městského soudu podali žalobci (dále též „stěžovatelé“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Stěžovatelé předně uvedli, že městský soud v napadeném rozsudku nesprávně posoudil otázku, zda je pro řízení o odstranění stavby zásadní argumentace týkající se přesahu oplocení na vedlejší pozemek parc. č. XB. Dle názoru stěžovatelů byla otázka vlastnictví pozemku, na kterém se oplocení nachází, v řízení stěžejní. V této souvislosti stěžovatelé namítali, že závěr o přesahu oplocení na pozemek parc. č. XB je ve své podstatě nesprávný a nemá oporu ve spisové dokumentaci. Jsou toho názoru, že stavební práce související se stavbou oplocení (konkrétně podbetonování a dobetonování základů patek) proběhly vždy ze strany pozemku stěžovatelů, tj. bez zásahu do sousedních pozemků. Stavba oplocení tak ani zčásti nezasahuje na sousední pozemky, tedy ani do pozemku parc. č. XB v k. ú. P. Stěžovatelé dále namítali neurčitost a nepřezkoumatelnost výroku rozhodnutí žalovaného o odstranění stavby, neboť neobsahuje srozumitelné označení rozsahu a obsahu povinností stěžovatelů, z důvodu čehož je rozhodnutí žalovaného nevykonatelné. V dalším okruhu námitek stěžovatelé namítali nesprávné posouzení zákonnosti podmínek odstranění stavby. Stěžovatelé nesouhlasili se závěrem městského soudu, dle kterého je 3. a 6. podmínka stanovená v prvostupňovém rozhodnutí v souladu se zákonem. Jsou názoru, že správní orgány nebyly oprávněny uložit stěžovatelům podmínky, jakým způsobem by měla být stavba odstraněna (podmínka č. 3), ani specifikaci, jak mohou stěžovatelé pozemek znovu oplotit (podmínka č. 6 v rozhodnutí o odstranění stavby). Stěžovatelé proto namítají, že podmínky byly stanoveny v rozporu se zákonem a zakládají nezákonnost napadeného rozhodnutí. Z uvedených důvodů stěžovatelé navrhli, aby Nejvyšší správní soud rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Současně s podáním kasační stížnosti stěžovatelé navrhli, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

pokračování

IV.

[4] Ve vyjádření ke kasační stížnosti žalovaný uvedl, že stěžovatelé v kasační stížnosti neuvádí žádné nové skutečnosti; v podstatě pouze opakují argumenty, které uvedli v předchozích řízeních. Žalovaný proto odkázal na svoje předchozí vyjádření ve věci v řízení o žalobě. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou.

[5] Osoba zúčastněná na řízení se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

V.

[6] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.).

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Nejvyšší správní soud předně není názoru, že by se městský soud dopustil nepřezkoumatelnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Zdejší soud při posuzování nepřezkoumatelnosti rozsudků krajských soudů vychází z ustálené judikatury Ústavního soudu (např. nálezy ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, č. 34/1996 Sb. ÚS, a ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, č. 85/1997 Sb. ÚS), podle níž je jedním z principů, které představují součást práva na řádný a spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, čl. 1 Ústavy), jež vylučuje libovůli při rozhodování, povinnost soudů své rozsudky řádně odůvodnit (ve správním soudnictví podle § 54 odst. 2 s. ř. s.). To potvrzuje i navazující judikatura Ústavního soudu, např. nález ze dne 11. 4. 2007, sp. zn. I. ÚS 741/06, č. 64/2007 Sb. ÚS, v němž Ústavní soud vyslovil, že „*odůvodnění rozhodnutí soudu jednajícího a rozhodujícího ve správním soudnictví, z něhož nelze zjistit, jakým způsobem postupoval při posuzování rozhodné skutečnosti, nevyhovuje zákonným požadavkům kladeným na obsah odůvodnění a v konečném důsledku takové rozhodnutí zasahuje do základních práv účastníka řízení, který má nárok na to, aby jeho věc byla spravedlivě posouzena.*“ Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, vyslovil, že pokud „*z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů či utváření závěru o skutkovém stavu, z jakého důvodu nepovažoval za důvodnou právní argumentaci stěžovatele v žalobě a proč subsumoval popsany skutkový stav pod zvolené právní normy, pak je třeba pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů a tím i nesrozumitelnost ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.*“ Obdobně se Nejvyšší správní soud vyjádřil též v rozsudku ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, ve kterém uvedl, že „*není-li z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, nutno pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci, na níž je postaven základ žaloby.*“

[9] Těmto požadavkům napadený rozsudek dostál. Z rozsudku je patrné, z jakého skutkového stavu městský soud vycházel, jak zohlednil podstatné skutkové okolnosti a jak na skutkový stav aplikoval rozhodnou právní úpravu. Městský soud řádně vysvětlil, z jakého důvodu shledal rozhodnutí o odstranění stavby souladné se zákonem. Dostatečně se vypořádal se žalobními námitkami, které souvisí s předmětem nynějšího řízení, a to zcela v souladu s judikaturou (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, sp. zn. 2 Ads 58/2003, ze dne 8. 4. 2004, sp. zn. 4 Azs 27/2004, ze dne 8. 12. 2009, sp. zn. 8 Afs 73/2007). Náležitě vysvětlil, proč není stěžejní přesah oplocení stěžovatelů do sousedního pozemku, resp. otázka vlastnictví sporné části pozemku. Městský soud správně uvedl, že takové námitky stěžovatelů nejsou pro nyní projednávanou věc podstatné, neboť se jedná o řízení o odstranění stavby a nikoliv o řízení o jejím dodatečném povolení. I v dalších ohledech odpovídá rozsudek městského soudu východiskům judikatury stran přezkoumatelnosti. Nepřezkoumatelnost není projevem nenaplněné subjektivní představy stěžovatele o tom, jak podrobně by měl být rozsudek odůvodněn, ale objektivní překážkou, která kasačnímu soudu znemožňuje přezkoumat napadené rozhodnutí (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 3 Azs 69/2016-24, ze dne 27. 9. 2017, č. j. 4 As 146/2017-35). Povinností správního soudu není reagovat na každý dílčí argument uplatněný v podání a ten obsáhle vyvrátit; úkolem soudu je uchopit obsah a smysl argumentace a vypořádat se s ní (podpůrně srov. nálezy Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 201/04, I. ÚS 729/2000, I. ÚS 116/05, IV. ÚS 787/06, III. ÚS 989/08, III. ÚS 961/09, IV. ÚS 919/14). Např. v nálezu ze dne 12. 2. 2009 vydaném pod sp. zn. III. ÚS 989/08 Ústavní soud uvedl, že: *„Není porušením práva na spravedlivý proces, jestliže obecné soudy nebudují vlastní závěry na podrobné oponentuře (a vyvracení) jednotlivě vznesených námitek, pakliže proti nim staví vlastní ucelený argumentační systém, který logicky a v právu rozumně vyloží tak, že podpora správnosti jejich závěrů je sama o sobě dostatečná.“* (srov. také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2015, č. j. 9 As 221/2014-43). Zrušení rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost je vyhrazeno těm nejzávažnějším vadám rozhodnutí, kdy pro absenci důvodů či pro nesrozumitelnost skutečně nelze rozhodnutí meritorně přezkoumat (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2013, č. j. 1 Afs 92/2012-45, či ze dne 29. 6. 2017, č. j. 2 As 337/2016-64). Takovými vadami rozsudek městského soudu netrpí.

[10] Obdobně nebylo lze shledat nepřezkoumatelnost či jinou vadnost ve smyslu dle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Podle názoru kasačního soudu byl skutkový stav zjištěn dostatečně, má plnou oporu ve správním spisu, přičemž při jeho zjišťování nedošlo k žádným vadám, pro které by bylo nutno přistoupit ke zrušení správních rozhodnutí. Žalovaný řádně posoudil splnění podmínek pro odstranění stavby dle § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona. S ohledem na odlišnou povahu řízení o odstranění stavby a řízení o jejím dodatečném povolení se (obdobně jako městský soud) nezabýval otázkou vlastnictví pozemku, na kterém se oplocení nachází, neboť důvodem pro nařízení odstranění stavby byla skutečnost, že stěžovatelé nedisponovali územním souhlasem. Pochybení správního orgánu kasační soud neshledal ani v souvislosti s výrokem rozhodnutí žalovaného o nařízení odstranění stavby, který považuje za určitý a přezkoumatelný. Z výroku jednoznačně vyplývá, jaká povinnost je stěžovatelům uložena. Jelikož jsou stěžovatelé povinni odstranit celé neoprávněně postavené oplocení, nikoliv pouze část přesahující na sousední pozemek, nebylo nutné blíže specifikovat přesah na pozemek parc. č. XB (viz dále).

pokračování

[11] Na základě stížních námitek kasační soud neshledal ani naplnění stížního důvodu dle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

[12] Soud předesílá, že v daném případě bylo vedeno řízení odstranění stavby, v rámci něhož bylo požádáno o dodatečné povolení stavby. V řízení o dodatečném povolení stavby však stěžovatelé nedoložili dokumentaci prokazující, že stavba nezasahuje na sousední pozemek (parc. č. XB), na základě čehož by stěžovatelé nemuseli prokazovat právo provést stavbu na předmětném pozemku, v návaznosti na což bylo řízení o dodatečném povolení zastaveno.

[13] Je pravdou, že řízení o odstranění stavby a řízení o jejím dodatečném povolení spolu velmi úzce souvisí. Řízení o odstranění stavby je řízením prvotním, obligatorním, jehož cílem je návrat do původního stavu (*restitutio in integrum*). Naproti tomu řízení o dodatečném povolení stavby může být zahájeno jen na žádost stavebníka či vlastníka a je ve vztahu k řízení o odstranění stavby akcesorické povahy (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 11. 2011, č. j. 3 As 18/2011-117). I přes vzájemnou spojitost řízení o odstranění stavby a řízení o jejím dodatečném povolení se dle (nyní již neúčinného) stavebního zákona jedná o dvě samostatná řízení s rozdílným účelem, čemuž odpovídá i obsah rozhodnutí v těchto řízeních vydávaných (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 9. 2014, č. j. 6 As 138/2014-45). Zatímco v řízení o dodatečném povolení stavby posuzuje stavební úřad kumulativní splnění podmínek dle § 129 odst. 2 stavebního zákona, v případě řízení o odstranění stavby stavební úřad zkoumá kumulativní splnění podmínek stanovených v § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona, tzn. zda se jedná o stavbu prováděnou nebo provedenou bez rozhodnutí nebo opatření nebo jiného úkonu vyžadovaného stavebním zákonem anebo v rozporu s ním a zda stavba nebyla dodatečně povolena (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 4. 2013, č. j. 7 As 154/2012-26).

[14] Předmětem nyní projednávané věci je posouzení zákonnosti rozhodnutí o odstranění stavby. Stěžovatelé předmětnou žalobou brojili proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 2. 2023, č. j. MHMP 346316/2023, kterým bylo částečně změněno a ve zbytku potvrzeno rozhodnutí stavebního úřadu ze dne 1. 2. 2022, č. j. P22 1271/2022 OV 09, ve věci odstranění předmětné stavby. V takovém případě může účastník řízení namítat „*jen nesplnění podmínek upravených v ust. § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona, tedy že stavbu prováděl v souladu s rozhodnutím vydaným podle stavebního zákona nebo že stavba byla dodatečně povolena*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 4. 2013, č. j. 7 As 154/2012-26).

[15] Nejvyšší správní soud přitom souzní s městským soudem a správními orgány, že stavba oplocení v rozhodné době vyžadovala územní souhlas. Stavby, které územní souhlas ani územní rozhodnutí nevyžadují, deklaroval § 79 odst. 2 stavebního zákona. Z povahy věci se jedná o nejjednodušší stavební záměry, které jsou z územního hlediska méně významné a u kterých není potřeba kontroly stavebním úřadem. Jde o stavby a zařízení, které svým rozsahem a charakterem neohrožují veřejný zájem ani oprávněné zájmy ostatních osob, zejména vlastníků sousedních pozemků (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 5. 2021, č. j. 1 As 253/2020-73, či rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 20. 12. 2018, č. j. 29 A 197/2016-80). Ve znění účinném do 31. 12. 2017 uvedené ustanovení stavbu oplocení neobsahovalo, z čehož lze *a contrario* dovodit, že taková stavba územní souhlas

vyžadovala. Nejvyšší správní soud přitom nepřehlédl novelizaci ustanovení, ke které došlo s účinností od 1. 1. 2018. Pro posouzení nyní projednávané věci to však není podstatné, neboť rozhodná je právní úprava účinná v době zahájení řízení o odstranění stavby (čl. II bod 10 přechodných ustanovení zákona č. 225/2017 Sb.), a nadto oplocení stěžovatelů nespadá ani pod novelizované znění nevyžadující územní souhlas, neboť přesahuje výšku 2 m (viz bod 33 napadeného rozsudku). Lze tedy ve shodě s městským soudem konstatovat, že dle relevantní právní úpravy vyžadovala stavba územní souhlas, kterým však stěžovatelé nedisponovali. Ani v kasačním řízení takový souhlas nepředložili. K další podmínce dle § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona, tj. k dodatečnému povolení stavby, Nejvyšší správní soud uvádí, že mezi stranami není sporné, že k dodatečnému povolení stavby nedošlo, neboť řízení o dodatečném povolení stavby bylo zastaveno (viz výše).

[16] Na základě uvedených skutečností Nejvyšší správní soud ve shodě s městským soudem uvádí, že rozhodnutí o odstranění stavby bylo vydáno v souladu se zákonem. Uplatněné námitky stěžovatelů, dle kterých stavební práce související s oplocením (konkrétně podbetonování a dobetonování základů patek) proběhly bez zásahu do sousedního pozemku, díky čemuž stavba ani částečně nezasahuje na sousední pozemky (vč. pozemku parc. č. XB), že podali žalobu na určení vlastnického práva k označenému pozemku atp., tak nejsou pro nyní projednávanou věc podstatné. Nejvyšší správní soud znovu akcentuje, že relevantními námitkami, které mohli stěžovatelé uplatnit proti rozhodnutí o odstranění stavby, jsou takové, které by směřovaly k nesplnění podmínek pro vydání rozhodnutí dle § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona, tj. že stavba nebyla provedena bez příslušného rozhodnutí stavebního úřadu nebo že byla dodatečně povolena (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2022, č. j. 10 As 312/2020-36). Pokud pak stěžovatelé namítají, že žalovaný částečně změnil výrok A. rozhodnutí o odstranění stavby tak, že do něj vložil text „s přesahem na pozemek parc. č. XB“, konstatuje soud, že se jedná o pouhou korekci dílčí nepřesnosti výroku správního orgánu I. stupně, resp. o upřesnění umístění stavby, jejíž odstranění je nařizováno. V uvedené korekci však nelze spatřovat změnu předmětu řízení správními orgány, jak se mylně domnívají stěžovatelé. Jak již bylo uvedeno výše, předmět řízení o odstranění stavby je jednoznačně stanoven zákonem. K námitkám stěžovatelů, dle kterých nebyl přesah na sousední pozemek nijak specifikován, v důsledku čehož je nejasné a neurčité, v jakém rozsahu má existovat povinnost stěžovatelů stavbu odstranit, Nejvyšší správní soud ve shodě s městským soudem uvádí, že z důvodu realizace oplocení bez zákonem vyžadovaného územního souhlasu a nepovolení stavby v řízení o jejím dodatečném povolení jsou stěžovatelé povinni odstranit celou neoprávněně postavenou stavbu a nikoliv pouze tu část, která přesahuje na vedlejší pozemek. Z tohoto důvodu nebylo třeba blíže konkretizovat, v jaké části a o kolik oplocení na tento pozemek přesahuje. Jak podotknul již městský soud, z výroku jednoznačně vyplývá, jaká povinnost je stěžovatelům uložena, resp. její rozsah. Nejedná se proto o nepřezkoumatelný a neurčitý výrok, který by nebyl materiálně vykonatelný.

[17] Důvod ke zrušení rozsudku městského soudu, resp. správních rozhodnutí soud neshledal ani na základě námitek stran formulace 3. a 6. podmínky odstranění stavby.

[18] Obsahem rozhodnutí o odstranění stavby jsou kromě obecných náležitostí také konkrétní podmínky, které stavební úřad musí nebo může v takovém rozhodnutí stavebníkovi uložit (§ 130 odst. 1 stavebního zákona). Jedná se o podmínky společné jak

pokračování

povolovacímu, tak i nařizovacímu rozhodnutí o odstranění stavby (srov. § 130 In: Vávrová, E. a kol. *Stavební zákon. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2021. Dostupné v ASPI). Specifické náležitosti rozhodnutí o odstranění stavby jsou pak upraveny ve vyhláškách souvisejících se stavebním zákonem, k jejichž vydání je ze zákona zmocněno ministerstvo (§ 193 stavebního zákona). Podrobnější úprava problematiky odstraňování staveb je přitom obsažena ve vyhlášce č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, která v souladu s § 130 odst. 1 stavebního zákona konkretizuje podmínky vyplývající z technických požadavků na stavby. Dle § 17 odst. 1 uvedené vyhlášky mj. platí, že *stavby se musí odstraňovat tak, aby v průběhu prací nedošlo k ohrožení bezpečnosti, života a zdraví osob nebo zvířat, ke vzniku požáru a k nekontrolovatelnému porušení stability stavby nebo její části. Při odstraňování staveb nesmí být ohrožena stabilita jiných staveb ani provozuschopnost sítí technického vybavení v dosahu stavby*. Obdobně pak dle § 18o odst. 2 písm. f) vyhlášky č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního rozhodování, územního opatření a stavebního řádu, musí rozhodnutí o odstranění stavby obsahovat *podmínky, kterými se podle potřeby zajistí postup a způsob bouracích prací, zejména zajištění stability a bezpečného užívání sousedních staveb, včetně staveb technické infrastruktury, provozu na přilehlých komunikacích*. K naplnění uvedených cílů přitom jednoznačně směřuje podmínka č. 3 stanovená v rozhodnutí o odstranění stavby, neboť ta ukládá, že odstranění stavby má být provedeno *„postupným rozebráním, při zajištění stability oplocení a bezpečného užívání sousedních staveb a pozemků“*. Odstranění stavby způsobem, který bude stavebnímu úřadu předem znám, bude v souladu s veřejným pořádkem a nebude nepřiměřeným způsobem zasahovat do práv třetích osob, je zcela standardním a legitimním požadavkem stavebního úřadu (obdobně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 3. 2021, č. j. 2 As 135/2020-29). To dokládá i zákonem stanovené oprávnění v § 130 odst. 1 stavebního zákona, dle kterého je stavební úřad oprávněn uložit stavebníkovi povinnost předložit návrh technologického postupu odstranění stavby. Je tedy zřejmé, že úmyslem zákonodárce nebylo ponechat odstranění stavby v gesci stavebníka. Nelze proto přisvědčit stěžovatelům v tom ohledu, že podmínka č. 3 stanoví nepřiměřené podmínky odstranění stavby. Kasační soud shledal uvedenou podmínku č. 3 obsaženou v rozhodnutí o odstranění stavby zcela v souladu s § 130 stavebního zákona, resp. s relevantními vyhláškami stanovujícími bližší podmínky mj. i pro odstranění stavby. To platí i pro podmínku č. 6 (k ní viz dále). K navazující argumentaci soud dodává, že v případě nařízení o odstranění stavby jde o *„sankční mechanismus, který má restituční účinky (ve smyslu zásady restitutio in integrum) pouze potud, že odstraňuje protiprávní stav nastolený neoprávněnou stavbou. Nejde tedy o nástroj, jímž by byl či měl být restituován integrální stav existující „v souvislosti“ se stavem, kdy neoprávněná stavba ještě neexistovala. Jinak řečeno, stěžovatelův požadavek na to, aby stavební úřad do svého výroku o odstranění stavby, případně do podmínek rozhodnutí, pojal povinnost vlastníka stavby učinit další opatření, která učiní stavbu užitelnou, jde v tomto smyslu nad rámec účelu řízení o odstranění stavby“* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2022, č. j. 10 As 343/2021-78). Z uvedených důvodů nelze přijmout tvrzení stěžovatelů, že mělo být uloženo pouze snížení předmětného oplocení. Jak již soud zdůraznil výše, v dané věci není sporu o tom, že k dané stavbě (jako celku) nebyl vyžádán územní souhlas. Nevyžádání tohoto souhlasu nelze zhojit pouhým snížením stavby. Jak navíc podotknul žalovaný, část oplocení se nachází podél pozemku parc. č. XB, který je pozemkem veřejného prostranství a v takovém případě je územní souhlas vyžadován vždy bez ohledu na výšku a řešení výplně.

[19] Co se pak týče podmínky č. 6, tu je nutno vykládat rovněž s přihlédnutím k předmětu daného řízení, resp. zákoným možnostem správního orgánu. Uvedená podmínka směřuje k obnovení původního stavu oplocení, což vyžaduje i judikatura, dle které „z povinnosti odstranit stavbu na základě rozhodnutí o odstranění stavby *implicitě vyplývá povinnost obnovit poslední známý kolaudovaný (užívaný) stav*“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 11. 2007, č. j. 6 As 67/2006-78). Lze dodat, že stěžovatelé v průběhu správního ani soudního řízení před městským soudem nezpochybňovali otázku původně zkolaudovaného stavu, resp. jeho fakticity. Nejvyšší správní soud k tomu uvádí, že podle § 104 odst. 4 s. ř. s. jsou námitky, jež stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl, nepřipustné. Jedná se o projev zásady koncentrace a dispozitivnosti řízení o kasační stížnosti (srov. např. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008-78). Koncentrace řízení spolu se zásadou dispoziční přispívají k rychlému a efektivnímu rozhodování správních soudů, čímž je naplňován základní účel správního soudnictví, tj. ochrana veřejných subjektivních práv. Uvedené zásady zabraňují zbytečnému prodlužování soudního řízení, např. dodatečným předkládáním dalších tvrzení, názorů a důkazů, které mohly být bez větších obtíží účastníky řízení uplatněny již dříve. Uvedený přístup opakovaně ve své rozhodovací činnosti aproboval i Ústavní soud (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 12. 1. 2016, sp. zn. II. ÚS 2732/15 ze dne 27. 6. 2000, sp. zn. Pl. ÚS 12/99, usnesení ze dne 27. 9. 2023, sp. zn. III. ÚS 1843/23, či rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 9. 2004, č. j. 1 Azs 34/2024-49, ze dne 25. 9. 2008, č. j. 8 Afs 48/2006-155, ze dne 30. 3. 2012, č. j. 4 Azs 1/2011-89, nebo ze dne 29. 5. 2018, č. j. 8 Azs 259/2017-67 atp.). Lze dodat, že i v řízení o dodatečném povolení stavby bylo jako původní oplocení uváděno drátěné oplocení o celkové výšce 1,50 m, přičemž z obsahu spisu vyplývá, že se jedná o výšku a styl oplocení, které jsou v místě obvyklé. Zdejší soud přitom rozumí rizikům spojeným s odstraněním stavby oplocení, resp. požadavku stěžovatelů oplotit pozemek. Touto optikou je nutno vykládat i uvedenou podmínku č. 6, tzn. jako možnost uloženou stěžovatelům správními orgány, aby (po odstranění nepovolené stavby) obnovili původní stav oplocení. Tím však samozřejmě není dotčena možnost stěžovatelů zvolit i jiný způsob oplocení. V takovém případě však jsou povinni obstarat si příslušné povolení stavebního úřadu tak, aby nové oplocení bylo realizováno v souladu s právními předpisy. Lze tedy shrnout, že uvedenou podmínku č. 6 nelze vykládat tak, že správní orgány nařizují stěžovatelům v rozporu se zákonem zvolit si určitý typ oplocení, nýbrž je nutné ji chápat jako možný návrat k předchozímu (bezproblémovému) stavu. Nad rámec věci kasační soud dodává, že i v případě nyní účinného zákona č. 283/2021 Sb., tj. nového stavebního zákona, nevyžadují povolení tzv. drobné stavby, kam ovšem spadá pouze oplocení do výšky 2 metrů (srov. § 171 a přílohu č. 1 zákona č. 283/2021 Sb.).

[20] Ani na základě žádné další stížní argumentace soud neshledal důvod ke zrušení rozsudku městského soudu. Jeho závěry mají plnou oporu v právní úpravě a judikatuře, a proto na ně kasační soud v podrobnostech odkazuje. Kasační soud neshledal ani existenci vad, ke kterým by soud byl povinen přihlédnout *ex officio* (srov. např. § 109 s. ř. s.).

[21] Z uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.). Ve věci rozhodl soud na základě oprávnění stanoveného v § 109 odst. 2 s. ř. s. bez jednání.

pokračování

[22] Kasační soud rozhodl o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelé nebyli v řízení o kasační stížnosti úspěšní, proto nemají právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, kterému by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

[23] Výrok ve vztahu k osobě zúčastněné na řízení vychází z § 60 odst. 5 s. ř. s., podle něhož má osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu jen těch nákladů, které vznikly v souvislosti s plněním povinnosti, jež byla osobě zúčastněné na řízení soudem uložena, a z důvodů hodných zvláštního zřetele může soud na návrh přiznat právo i na náhradu dalších nákladů řízení. V daném řízení soud osobě zúčastněné na řízení neuložil splnit žádnou povinnost, přičemž nebyly shledány ani žádné důvody hodné zvláštního zřetele.

[24] Nejvyšší správní soud dodává, že samostatně nerozhodoval o návrhu stěžovatelů na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, protože o tomto mimořádném opravném prostředku bylo rozhodnuto bez zbytečného prodlení po nezbytném poučení účastníků řízení a dalších procesních úkonech (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2003, č. j. 2 Azs 3/2003-44). S ohledem na povahu dané věci rozhodl zdejší soud ve věci přednostně (§ 56 s. ř. s. v návaznosti na § 120 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. prosince 2024

Tomáš Foltas
předseda senátu